

Brüsszel, 2017.1.10.
SWD(2017) 8 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A KIEGÉSZÍTŐ HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre

**a munkájuk során rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatoknak
kített munkavállalók védelméről szóló 2004/37/EK irányelv módosításáról**

{COM(2017) 11 final}
{SWD(2017) 7 final}

Vezetői összefoglaló

Hatásvizsgálat a rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló irányelv mellékleteinek módosítására irányuló további javaslatról

A. Cselekedni kell

Miért? Milyen problémát kell megoldani?

A bizonyos vegyi anyagoknak való munkahelyi expozíció rákot okozhat, amely a foglalkozási eredetű halálesetek leggyakoribb oka az EU-ban. A 28 uniós ország területén minden órában 7–12 ember hal meg rákkeltő anyagoknak való korábbi munkahelyi expozíció következtében kialakult rákbetegségben. A munkavállalóknak e kockázatokkal szembeni védelme érdekében az EU elfogadta a rákkeltő anyagokról és a mutagénekről szóló irányelvet, amely meghatározza a rákkeltő vegyi anyagoknak való expozíció megszüntetésére, illetve korlátozására irányuló intézkedéseket, és foglalkozási expozíciós határértékeket is tartalmaz. A rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló irányelvet azonban aktualizálni kell. A Bizottság nemrégiben tudományos és gazdasági szempontból felmérte 25 olyan, elsődleges fontosságúnak tekintett vegyi anyag hatásait, amelynek szerte az EU-ban összesen mintegy 20 millió munkavállaló van kitéve. Ezek közül 13 anyaggal már egy korábbi bizottsági javaslat (COM(2016)248) és az azt kísérő hatásvizsgálat (IA) (SWD(2016)152) is foglalkozott. Ez a kiegészítő hatásvizsgálat ugyanazt a módszert alkalmazza a többi anyaggal kapcsolatban.

Mi a kezdeményezés várható eredménye?

A kezdeményezés három egyedi célkitűzést követ:

- A rákkeltő vegyi anyagoknak való munkahelyi expozícióval szembeni védelem további fokozása az Európai Unióban;
- Az uniós keret hatékonyságának fokozása tudományos szakismereten alapuló korszerűsítés által;
- Tisztább helyzet biztosítása, a végrehajtás megkönnyítése és a kiegyenlítettebb versenyfeltételek kialakulásához való hozzájárulás a gazdasági szereplők számára, az egyes országok védelmi szintjei közötti eltérések csökkentése által.

Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés?

A rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló irányelv rendelkezéseinek való megfelelés érvényesítését, és ezáltal a munkavállalók védelmét megkönnyítheti és fokozhatja a munkahelyi rákkeltő anyagok, vagyis az eljárások során keletkező anyagok (PGS) azonosítása és az irányelv I. mellékletében történő felsorolása, valamint a meglévő foglalkozási expozíciós határértékek (OEL) felülvizsgálása, illetve új határértékek meghatározása az irányelv III. mellékletében. Az eljárások során keletkező anyagok (PGS) közös és pontos meghatározása, továbbá az egyes országok foglalkozási expozíciós határértékei (OEL) közötti eltérés csökkentése, illetve hiányuk megszüntetése tovább növelheti az EU-ban foglalkoztatott összes munkavállaló minimális védelmi szintjét a rákkeltő anyagoknak való foglalkozási expozícióból eredő kockázatokkal szemben. Az eltérő nemzeti határértékekkel rendelkező tagállamokban elhelyezkedő cégek közti versenyt érintő különbségek csökkenthetők, ha a szóban forgó anyagok tekintetében a munkavállalók védelmére vonatkozó világos, konkrét minimumkövetelményeket határoznak meg az EU egész területén egyaránt érvényes határértékek formájában. A tagállami intézkedések magukban nem elégségesek e problémák megoldásához, ezért e cél elérése érdekében, valamint az EUSZ 5. cikkének (3) bekezdése értelmében uniós szintű fellépés tűnik szükségesnek.

B. Megoldások

Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai alternatívák merültek fel? Van-e előnyben részesített lehetőség? Miért?

Az érintett rákkeltő anyagokkal kapcsolatban számos lehetőséget mérlegeltek, majd elvetettek. A munkahelyekről való kitérésüket aránytalannak tartották, a nem jogalkotási iránymutatások követése, illetve az önszabályozás pedig nem járulna hozzá jelentős mértékben az azonosított problémák megoldásához. A jogalkotási lehetőségekre irányuló javaslatok a 12 rákkeltő anyag közül hét tekintetében (expozíciós határértékek (OEL) a III. mellékletben és/vagy az I. mellékletben történő felsorolás) tudományos munkatársak, munkaadók, munkavállalók és a tagállamok képviselőinek megbeszélésein alapultak. A legtöbb rákkeltő anyag kapcsán szigorúbb és kevésbé szigorú lehetőségek is elemzés tárgyát képezték. A kiválasztott lehetőségeket kiegészítő jellegűnek tekintik, amelyek számos esetben hozzáadott értékkel gazdagítják a meglévő REACH - intézkedéseket. Az érdekelt felek számára a jogbiztonság megteremtésének leghatékonyabb módja az lenne, ha az irányelv világosan felsorolná az érintett vegyi anyagokat a megfelelő foglalkozási expozíciós határértékekkel együtt, mert ez lehetővé tenné a rákkeltő vegyi anyagoknak való foglalkozási expozíció kockázatának kezelését. Az öt fennmaradó rákkeltő anyag vonatkozásában (dízelmotorok kipufogógáza, a gumigyártás során keletkező porok és füstök, berillium és szerves berillium vegyületek, a 2,2'-diklór-4,4'-metilén-dianilin (MOCA), valamint a hexaklór-benzol) a rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló irányelv módosítása általi fellépésre jelenleg

várni kell jogi megfontolások, illetve a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottságon belüli nézetkülönbségek miatt.
Ki melyik lehetőséget támogatja?
A munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság szociális partnerei és a tagállamok valamennyi kiválasztott lehetőséget támogatják. Eltérő álláspontok esetén a munkavállalók általában a „nagyobb védelmet nyújtó”, a munkáltatók pedig a „kevesebb terhet jelentő” határértékek mellett kardoskodtak. A dízelmotorok kipufogógázának, valamint a gumigyártás során keletkező poroknak és füstöknek mint munkahelyi eljárások során keletkező rákkeltő anyagoknak a jegyzékbe történő felvételében a szociális partnerek még nem egyeztek meg teljes mértékben, ennek következtében jelenleg ezen anyagok vonatkozásában nem javasolnak fellépést.
C. Az előnyben részesített lehetőség hatásai
Melyek az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek) előnyei?
Az előnyben részesített szakpolitikai lehetőség haszna mintegy 4 millió munkavállaló fokozott védelme, valamint a munkaadók és a jogalkalmazók számára egyértelműbb helyzet kialakulása lesz. Ugyancsak várható a foglalkozási eredetű rákos megbetegedések és halálesetek számának további csökkenése, a munkavállalók és családtagjaik életminőség-romlásának csökkenése, valamint közvetlen vagy közvetett költségmegtakarítások az egyéni egészségügyi ellátás terén. A szociális ellátórendszereknek is előnyére válik, hogy kevesebbet kell a rákos megbetegedések kezelésére és a munkaerő-piaci inaktivitásra/korai nyugdíjba vonulásra, valamint a foglalkozási megbetegedésekkel kapcsolatos kártalanításra fordítani. A munkaadóknak valószínűleg hasznára válik a betegszabadságok és a termelékiesés okozta veszteségek csökkenése. A Bizottság megbízásából végzett egyik tanulmány szerint a legnagyobb haszon attól várható, ha a „motorolajként elhasznált ásványolajokat” felveszik a rákkeltő anyagokkal és mutagénekről szóló irányelv „munkafolyamatok során keletkező anyagokat” tartalmazó jegyzékébe, ami 50 év alatt 880 ember életének megmentését, a rákos megbetegedések számának 90 000-rel történő csökkenését fogja eredményezni, az egészségügyi kiadások elkerülésének az egészségügyi megtakarítások szintjén jelentkező haszna pedig 0,3–1,6 milliárd EUR lesz. A triklór-etilén belégzéses vagy bőrön keresztüli expozíciós határértékének (OEL) meghatározására irányuló rendelkezések várhatóan 390 emberi élet megmentését és az egészségügyi megtakarítások szintjén 118-430 millió EUR hasznot eredményeznek.
Mekkora költségekkel jár az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek)?
Néhány rákkeltő anyag esetében az előnyben részesített lehetőség a vállalkozások működési költségeire is hatással lesz, mivel új védelmi és megelőzési intézkedéseket kell bevezetniük. Ez a triklór-etilén és a motorolajként elhasznált ásványolajok esetében fokozottan érvényes, mivel a becslések szerint a választott lehetőség 2069-ig a triklór-etilén vonatkozásában 154–257 millió EUR, a motorolajként elhasznált ásványolajok vonatkozásában pedig 46–918 millió EUR teljes költséget jelent majd az ipar számára. Az előnyben részesített lehetőségekből álló intézkedéscsomag nem jár kiegészítő tájékoztatási kötelezettséggel, nem növeli a vállalkozások adminisztratív terheit, és minden valószínűség szerint különösebb környezeti költségeket sem von maga után.
Hogyan érinti mindez a vállalkozásokat, a kis- és középvállalkozásokat, valamint a mikrovállalkozásokat?
A vállalkozásoknak hasznára válna a világosabb helyzet. Nem várható hatás az olyan tagállamokban működő vállalatok tekintetében, ahol az országos szinten meghatározott foglalkozási expozíciós határértékek a javasolt értékekkel egyenlők, vagy azoknál alacsonyabbak (vagyis szigorúbbak). Nem léptetnek életbe enyhébb szabályrendszert a kvv-kra vonatkozóan sem: a rákkeltő anyagokra és mutagénekre vonatkozó kötelezettségek alól ők sem kapnak felmentést, mivel úgy a munkavállalók védelmének szintje egyenlőtlen lenne, hiszen a vállalat méretétől függene. A kiválasztott lehetőségekhez kapcsolódó legjelentősebb költségek a triklór-etilén használatához létesített zárt rendszerekkel kapcsolatos befektetések költségei, amelyek vonatkozásában a kvv-k az állóeszköz-beruházási költségek miatt kiszolgáltatott helyzetben vannak a nagyobb vállalkozásokhoz képest. Az EU oldószeres kibocsátásáról szóló (1999/13/EK) irányelve és a Klórozott Oldószerek Európai Szövetségének felelősségteljes felhasználásra vonatkozó önkéntes nyilatkozata hatására már valószínűleg történtek zárt rendszerekbe való befektetések a REACH engedélyezési feltételei szerint. A zárt rendszerrel kapcsolatos költségek elkerülése érdekében a vállalkozások számára felmerülhet egy alternatív anyag használatának, illetve az árak növelésének lehetősége. Tíz tagállamban már országos szinten meghatározták a triklór-etilén ekvivalens, a javasolt értékkel megegyező, vagy annál alacsonyabb expozíciós határértékekét (OEL), ami azt jelzi, hogy az érintett ágazatok számára megvalósítható a járulékos költségek elnyelése.
Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?
Míg a jelen helyzetben a veszélyes anyagoknak kitett munkavállalóknak tetemes gazdasági költségekkel kell számolniuk, az előnyben részesített lehetőségekből álló intézkedéscsomag a tagállamok szociális

ellátórendszereinek szintjén közvetve jelentkező pénzügyi veszteségeket is mérsékel. A közigazgatási szervek adminisztratív és végrehajtási költségei az egyes vegyi anyagok jelenlegi státuszától függően a különböző tagállamokban eltérőek lehetnek, de a várakozások szerint nincs szó számottevő különbségekről. Ezenkívül költségmegtakarítás is várható, mivel az uniós szintű foglalkozási expozíciós határértékek bevezetése esetén csak korlátozott mértékben lesz szükség a tagállamok által külön-külön végzett tudományos elemzésekre.

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?

Az előnyben részesített lehetőségek megvalósítása pozitív hatást gyakorolna a belső piaci versenyre, csökkentené az eltérő védelmi szintekkel rendelkező tagállamokban működő cégek közötti versenyhelyzet különbségeit, megkönnyítené a megfelelést és a jogérvényesítést, továbbá az élet- és munkakörülmények javulásához, valamint a vállalkozások és a tagállamok szociális ellátórendszerei hatékonyságának növeléséhez vezetne. A választott lehetőség valószínűleg nem lesz jelentős hatással az uniós cégek külső versenyképességére. A választott lehetőségek a legtöbb esetben illeszkednek az EU-n kívüli országokban meghatározott kisebb mérvű ekvivalens intézkedésekhez, ami azt sugallja, hogy az említett intézkedések megvalósíthatóak, tükrözik a rendelkezésre álló bevált gyakorlatot, ugyanakkor ambiciózus módon arra irányulnak, hogy kialakuljanak a munkavállalók védelmének magas szintű nemzetközi szabványai. Az alapjogok terén is előrelépés várható – különösen ami a 2. cikket (az élethez való jog) és a 31. cikket (a munkavállalók egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó tisztességes és igazságos munkafeltételek) illeti.

D. Nyomon követés

Mikor kerül sor a szakpolitika felülvizsgálatára?

A rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló felülvizsgált irányelv hatékonyságát az EU munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keretének értékelésekor mérik fel, a 89/391/EGK irányelv 17a. cikkének megfelelően. A következő utólagos értékelésben (2012–2017) meghatározzák az alapértékeket (referenciaérték), a javasolt módosítások gyakorlati megvalósításának értékelése pedig a következő időszakra (2017–2022) alapozódhat.